

Terveydenhuollon sekä lasten ja perheiden palveluiden tilajärjestelyt

Perusturvalautakunta 9.10.2019

Perusturvalautakunta (25.9.2019 §141) päätti palauttaa yksimielisesti Terveydenhuollon sekä lasten ja perheiden palveluiden tilajärjestelyt- asian uudelleen valmisteltavaksi. Perusturvalautakunta toivoo erityisesti, että Sinetän ja Muurolan osalta saadaan tarkempia kustannuslaskelmia.

Valmistelijat:

Kaisa Kuusela	Palvelualuepäällikkö
Jari Airaksinen	Talouspäällikkö
Katariina Kettunen	Palveluesimies
Eeva-Riitta Ylikärppä	Ylihammaslääkäri
Tiina Lindfors	Palveluesimiehen varahenkilö
Merja Saarinen	Suunnittelija

Perusturvan toimialalla, Terveydenhuollon palvelualueella johtaminen ja palveluntuotanto perustuvat kunnan strategiaan asiakirjoihin, jotka ohjaavat sekä päättäjien että viranhaltijoiden julkista viranomaistoimintaa. Rovaniemen kaupungin "Talousarvio ja taloussuunnitelma" käsitellään ja hyväksytään kalenterivuositain kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa. Asiakirja käsittää toimintaympäristön kuvauksen, sisältäen mm. väestömuutokset Rovaniemellä. Toimintaympäristön muutosten yhteydessä palvelualue huomioi tiedolla johtamisen, eli koottua tietoa hyödynnetään asioiden valmistelussa, mukaan lukien ko. asiakirja. (Rovaniemen kaupunki, Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2020-2022,

<https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=91b7cb2c-881e-474d-9b6a-a0c10295c81b>).

Rovaniemen kaupunkistrategia 2025 kuvataan palvelujen järjestämisen ja palveluverkon yleiset periaatteet sisältäen mm. seuraavat kirjaukset; Kaupunkilaisten lakisääteiset palvelut toteutuvat ja asukkaat saavat muitakin hyvää elämää edistäviä laadukkaita palveluja tarpeidensa ja kaupungin rahoitusmahdollisuuksien puitteissa, palveluverkko suunnitellaan vastaamaan palvelutarpeita toimintaympäristön muutokset kokonaisvaltaisesti huomioiden, palvelun sisältö ja tarve ratkaisee, toteutetaanko se lähi-, alueellisena-, keskitettynä, liikkuvana vai sähköisenä/ virtuaalisena palveluna, kylien asukkaille kehitetään ja taataan riittävät ja yhdenvertaiset palvelut tarvelähtöisesti. (Rovaniemen kaupunkistrategia 2025, <https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=48971b17-bd70-4827-98c0-2b05b832feef>).

Toiminnan ja talouden uudistamisohjelma 2019-2021 (TTU) on käsitelty kaupunginvaltuustossa 18.2.2019. Kaupungin talous on epätasapainossa, koska tulo-rahoitus eli vuosikate ei riitä kattamaan poistoja ja investointeja. Tämä merkitsee sitä, että kaupungilla on pysyvä rahoitusvaje ja kaupunki velkaantuu. TTU- ohjelman laatimisen tavoitteena on kaupungin talouden tasapainoon saattaminen suunnittelukaudella eli vuoteen 2021 mennessä. Toiminnan ja talouden uudistamisohjelma laaditaan kaupunginhallituksen velvoittamana. TTU- ohjelma sisältää toimenpide-esitykset palveluverkon tiivistämiseksi mm. hammashoitoloiden osalta. Suun terveydenhuollon palveluiden keskittämisen kustannusvaikutukseksi on laskettu -220 000 €. (Rovaniemen kaupunki, Toiminnan ja talouden uudistamisohjelma 2019-2021).

Perusturvalautakunnan asettamat kysymykset asian valmistelijaille

Ounasjoen alueella olevia kyliä mm. Nivankylä, Sinettä, Tapio, Sonka, Lehtojärvi, Marraskoski, Patokoski, Meltaus. Onko näitten kylien asukasmäärä laskeva? Entä jos ottaa isommat kylät kuten Nivankylä, Sinettä, Tapio, onko laskeva asukasmäärä esim. 1.1.-25.9.2018 ja 1.1.-25.9.2019?

Yhteenvedona voidaan todeta, että vuodesta 2013 vuoteen 2017 väestönlisäys on ollut suurinta keskustassa ja sen lähialueilla. Ratantauksen ja Ylikylän tilastoalueiden väestömäärät ovat kasvaneet eniten, Rautiosaaren ja Muurolan tilastoalueet ovat menettäneet määrällisesti eniten asukkaita. (Rovaniemen kaupunki, Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2020-2021,14).

Asukasmäärät Ounasjoen suuralueella

Ounasjoen suuralueella olevia kyliä ovat mm. Sinettä, Tapionkylä, Sonka, Lehtojärvi, Marraskoski, Patokoski, Meltaus. Näiden kylien suuralueella toimii Sinetän hammashoitola. Nivankylä ei kuulu tilastoissa Ounasjoen suuralueeseen, vaan lasketaan kuuluvaksi keskustan suuralueeseen. Nivankylässäkin väestömäärä vuodesta 2009 vuoteen 2017 on ollut laskeva.

	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2009 - 2017</u>
Sinettä	640	629	631	639	636	631	625	618	605	-35
Tapionkylä	274	281	280	264	257	259	250	240	241	-33
Sonka	202	212	218	207	195	203	201	189	188	-14
Lehtojärvi	270	272	280	277	286	283	277	283	280	+10
Marraskoski	166	158	168	164	169	169	168	160	160	-6
Patokoski	171	153	159	159	159	154	156	159	157	-14
Meltaus	176	185	175	166	151	160	172	140	124	-52
Lohiniva	76	70	71	68	70	66	62	60	67	-9
Porokari	51	49	48	49	47	50	46	45	48	-3
Jääskö	21	22	20	20	20	20	20	18	17	-4

Perttaus	47	41	42	42	40	40	38	37	36	-9
Tolonen	78	75	75	71	72	69	66	64	61	-17
Mäntyjärvi	33	33	32	31	32	30	25	23	26	-7

Vuodesta 2009 vuoteen 2017 Ounasjoen suuralueen väestönmuutokset ovat yhteensä -193 asukasta vähemmän.

Verrattaessa asukasmääriä vuosina 2016 ja 2017 (tuoreempia tilastoja ei ole käytettävissä)

Sinettä	618 -> 605	eli -13
Tapionkylä	240 -> 241	eli +1
Sonka	189 -> 188	eli -1
Lehtojärvi	283 -> 280	eli -3
Marraskoski	160 -> 160	eli pysyi samana
Patokoski	159 -> 157	eli -2
Meltaus	140 -> 124	eli -16
Lohiniva	60 -> 67	eli +7
Porokari	45 -> 48	eli +3
Jääskö	18 -> 17	eli -1
Perttaus	37 -> 36	eli -1
Tolonen	64 -> 61	eli -3
Mäntyjärvi	23 -> 26	eli +3

Vuodesta 2016 vuoteen 2017 edellämainituissa kylissä väestönmuutokset ovat yhteensä -26 asukasta vähemmän.

(näissä taulukoissa lähde:Rovaniemen väestö suuralueilla, tilastoalueilla ja pienalueilla 2009-2017
<https://www.rovaniemi.fi/fi/Palvelut/Kuntainfo/Vaesto-ja-ennuste>)

Vuodesta 2006 lähtien Ounasjoen suuralueen väestö on vähentynyt. (Lähde: Mitkä keskeiset muutokset ovat vaikuttaneet Rovaniemen suuralueiden väestömuutoksiin, tutkimus 2014
<https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=ef32df32-8463-4e69-88bf-1fb10dddb3af>)

Asukasmäärät Alakemijoen suuralueella

Alakemijoen suuralueella olevia kyliä ovat mm. Hirvas, Rautiosaari, Muurola, Jaatila, Leive. Näiden kylien suuralueella toimii Muurolan hammashoitola.

	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2009 - 2017</u>
Hirvas	688	716	746	744	747	763	801	842	847	+159
Rautiosaari	636	638	643	621	614	598	587	557	546	-90
Pisa	55	54	54	54	51	54	58	57	51	-4
Muurola	1105	1089	1039	1069	1072	1040	999	998	1008	-97
Leive	55	65	62	71	69	74	65	58	62	+7

Petäjäskoski	186	191	185	192	193	202	217	207	219	+33
Jaatila	183	187	171	163	158	160	166	164	157	-26

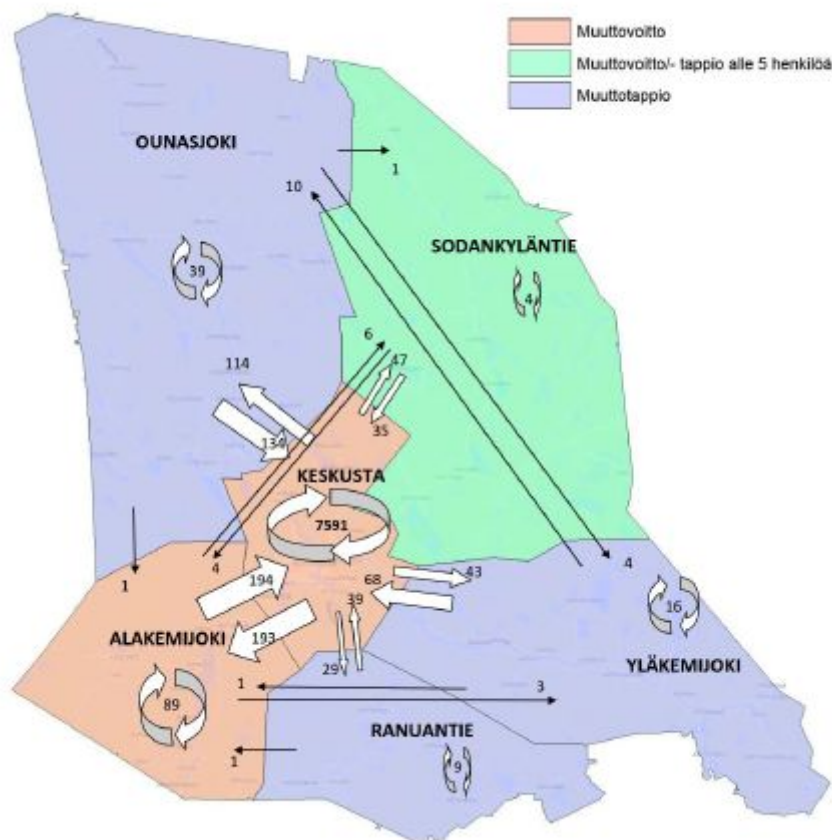
Vuodesta 2009 vuoteen 2017 Alakemijoen suuralueen väestömuutokset ovat yhteensä - 18 asukasta vähemmän.

Verrattaessa asukasmääriä vuosina 2016 ja 2017 (tuoreempia tilastoja ei ole käytettävissä)

Hirvas	842 -> 847	eli + 5
Rautiosaari	557 -> 546	eli -11
Pisa	57 -> 51	eli - 6
Muurola	998 -> 1008	eli +10
Leive	58 -> 62	eli + 4
Petäjäskoski	207 -> 219	eli +12
Jaatila	164 -> 157	eli - 7

Vuodesta 2016 vuoteen 2017 edellämainituissa kylissä väestömuutokset ovat yhteensä +7 asukasta enemmän.

(näissä taulukoissa lähde: Rovaniemen väestö suuralueilla, tilastoalueilla ja pienalueilla 2009-2017
<https://www.rovaniemi.fi/fi/Palvelut/Kuntainfo/Vaesto-ja-ennuste>)

(Lähde: Toimintaympäristön tilastot 2018 Rovaniemen kaupunki, s. 18)

Rovaniemen kaupungin sisällä muutti vuonna 2017 yhteensä 8710 henkeä. Kaupungin sisäisten muuttojen määrä oli kasvanut edellisestä vuodesta yli 500 kappaletta.

Rovaniemen keskuksen sisäisiä muuttoja oli 7597 kappaletta eli noin 87 prosenttia kaikista muutoista. Rovaniemen keskusta oli ainoa muuttovoittoa saanut suuralue. Ranuantien-suuraluella ei ollut muuttovoittoa eikä tappiota, mutta muut suuralueet kärsivät muuttotappiosta. Eniten asukkaita sisäisen muuton vuoksi menetti Ounasjoen suuralue, -59 asukasta.

Suuralueiden sisäisiä muuttoja oli yhteensä 7 754 kappaletta eli noin 89 prosenttia kaikista muutosta.

Suuralue	Lähtömuuttoja	Tulomuuttoja	Erotus (muuttovoitto/ muuttotappio)
Rovaniemen keskus	8023	8085	62
Sodankyläntie	62	58	-4
Ounasjoki	189	163	-26
Alakemijoki	292	304	12
Ranuantie	49	38	-11
Yläkemijoki	95	62	-33
Yhteensä	8710	8710	0

(Lähde: Toimintaympäristön tilastot 2018 Rovaniemen kaupunki, s. 18)

Alakemijoen suuralueen väestö on hieman lisääntynyt. Lapin sairaanhoitopiirin suunnittelema Muurolan sairaalan toimintojen siirto Ounasvaaran sairaalakampukselle tulee vähentämään suun terveydenhuollon palvelukysyntää Alakemijoen alueella. Hirvaan ja Alakorkalon alueelta asiointisuunta on kaupunkiin päin.

Kaupungin sisäisessä muuttoliikkeessä vuonna 2017 Ounasjoen suuralue oli muuttotappioalue -26 henkilöllä. Alakemijoen suuralue puolestaan oli sisäisessä muuttoliikkeessä vuonna 2017 muuttovoittoalue. Kuitenkin Rovaniemen väestö on keskittynyt keskustan suuralueelle. 86,8 % väestöstä asui vuoden 2016 lopussa keskuksen suuralueella.

(Lähde: Toimintaympäristön tilastot 2018

<https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=7baf4593-e881-4a92-b30a-99a5a90de028>)

Tilastokeskus julkistaa vuoden 2018 väestöennusteen vuonna 2019 marraskuussa.

(<http://www.stat.fi/til/vaenn/index.html>) Valmistelutyöryhmällä ei siis ole ollut käytössä reaaliaikaista väestöennustetta.

Lapin Liiton ylläpitämän Lapin Luotsin ennakkotieto 2018 väestöennusteesta on, että Rovaniemen koko kaupungin väestön lisäys vuonna 2018 olisi 543 henkilöä.

(Lähde: <http://luotsi.lappi.fi/kuvaajat-vaestokehitys>)

Miten neuvolan käy, jos samasta tilasta lähtee hammashoito pois, onko asiasta keskusteltu ja mikä on neuvolan kävijämäärä, ja tietääkö alueen asukkaat mitä palveluita neuvolasta sekä hammashoidosta saa, onko tarpeen tehdä markkinointia alueella esim. somen kautta / kylien järjestöjen kautta?

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta, sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta määrittää tehtävät näin:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110338#L2P5>

Neurolapalvelut ja kouluterveydenhuolto:

- lasta odottavalle perheelle vähintään yksi laaja terveystarkastus;
- lapselle tämän ensimmäisen ikävuoden aikana vähintään yhdeksän terveystarkastusta; terveystarkastuksiin sisältyy kuusi terveydenhoitajan terveystarkastusta, kaksi terveydenhoitajan ja lääkärin yhteistä terveystarkastusta lapsen ollessa 4–6 viikon ja 8 kuukauden ikäinen, sekä laaja terveystarkastus 4 kuukauden iässä;
- lapselle tämän ollessa 1–6 vuoden ikäinen vähintään kuusi terveystarkastusta, joihin sisältyvät laaja terveystarkastus 18 kuukauden ja 4 vuoden iässä; yhteen terveystarkastukseen on sisällytettävä terveydenhoitajan arvio suun terveydentilasta;
- oppilaalle terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla; ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla tarkastuksen on oltava laaja;

Suun terveystarkastukset:

- ensimmäistä lastaan odottavalle perheelle vähintään yksi suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio;
- alle kouluikäiselle lapselle suun terveystarkastus, kun tämä on 1- tai 2-vuotias, 3- tai 4-vuotias ja 5- tai 6-vuotias;
- oppilaalle suun terveystarkastus ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla

Lainsäädännön näkökulmasta on edelleen kouluterveydenhuolto, mutta ei ole enää kouluhammashoitoa, nykyisin siis laki kirjaa termin Suun terveystarkastukset. Aiemmin puhuttiin kouluhammashoidosta ja ymmärrettiin, että lasten hammashoito tapahtuu koulupäivien aikana. Nytemmin lainsäädäntö on tuonut velvoitteita vanhemmille, eikä suun terveydenhuolto ole enää sidoksissa kouluun, eikä koulu ole velvollinen huolehtimaan lapsia hammashoitolaan. Vastuu lasten hammashoidossa käymisestä ja lapsen suun terveydestä on huoltajilla.

Rovaniemen kaupungissa on lasten hammashoitoon suuntautunut hammashoitaja, jonka työpiste sijaitsee tällä hetkellä Vaaranlammen hammashoitolassa, jatkossa palvelu on keskitetty Piekkarin hammashoitolaan. Hänen vastaanotollaan asioivat kunnan leikki-ikäiset 2- ja 4- vuotiaana, eli "maitohammas-ikäisenä". Neuvolan terveydenhoitajat tekevät osaltaan

lapsen suun terveydenhoidon ohjausta ja neuvontaa, ollen osa perheen kokonaisvaltaista terveystkasvatusta.

Ounasjoen suuralueen lasten ja nuorten ikäluokat vuonna 2017:

0 - 6 v.	148
7 - 15 v.	177
16 - 19v.	64

Alakemijoen suuralueen lasten ja nuorten ikäluokat vuonna 2017:

0 - 6 v.	250
7 - 15 v.	335
16 - 19v.	126

(Lähde: Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2020-2021

<https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=91b7cb2c-881e-474d-9b6a-a0c10295c81b>)

Kuntalaisilla on hyvä tietämys terveydenhuollon palveluista ja mistä palveluja on saatavilla. Suun terveydenhuollon palveluiden erillistä markkinointia ei ole katsottu tarpeelliseksi, kuten ei muidenkaan kunnan terveystpalveluiden markkinointia. Rovaniemen kaupunki on uudistamassa verkkosivustojaan, jonka yhteydessä myös terveystpalveluiden tiedottaminen selkeytyy. Kuntalaisten terveystpalvelun tarve ja vastaanottoaikojen kysyntä kasvavat poikkeuksetta koko ajan, palvelutarpeiden keskittyessä enenevässä määrin keskustan alueelle. Suun terveydenhuollossa tehdään aina hoidon tarpeen arviointi kuntalaisen ollessa yhteydessä toimintayksikköön. Hoidon tarpeen arvioissa määritetään kuntalaisen yksilöllinen palvelun tarve, hoidon kiireellisyys ja hoitopaikka.

Toiminnan ja talouden uudistamisohjelma 2019-2021 sisältää myös neuvolatoimintaa koskevan toimenpide-ehdotuksen. Tähän valmisteluun terveydenhuollon palvelualueen viranhaltijat osallistuvat tarvittavin osin yhteistyössä neuvolatoimintaa johtavien viranhaltijoiden kanssa pyynnöstä, mutta huomioitavaa on, etteivät terveydenhuollon palvelualueen viranhaltijat vastaa neuvolatoiminnasta. Neuvola ja suun terveydenhuolto tekevät yhteistyötä, mutta yhteiset asiakasprosessit eivät edellytä toimimista samassa toimitilassa. Nykyisistä suun terveydenhuollon toimipisteistä vain osa sijaitsee neuvolan läheisyydessä.

Vieressä monitoimitalo jossa päiväkotilapsia 73 ja opiskelijoita yli 200?

Päiväkotilasten ja peruskoululaisten suun terveydenhuollosta vastaavat lapsen ja nuoren vanhemmat. On toivottavaa, että vanhemmat osallistuvat lapsen suun terveydenhuollon käynnille, jotta tieto lapsen suun terveydentilasta välittyy vanhemmille ja kotiin annettavat hoitosuosituksot toteutuvat suunnitellulla tavalla. Tarkastuskäyntejä on leikki-iässä 2 kertaa ja peruskoulun aikana 3 kertaa. Peruskoulun päätyttyä koululaiset siirtyvät opiskelemaan eri oppilaitoksiin, jolloin suun terveydenhuolto tapahtuu Piekkarilla oppilaitosten sijaitessa pääosin keskustan läheisyydessä, esim. lukiot ja ammatilliset oppilaitokset.

Peruskoulun opettajilla on mahdollista kutsua suun terveydenhuollon asiantuntija luokkaansa pitämään suun terveyden ohjausta ja neuvontaa, eli terveystasvatusta. Tämä ei edellytä hammashoitolan sijaintia koulun läheisyydessä.

Sinetän hammashoitolassa ei ole sisäilmaongelmaa eli siellä voidaan toimia, sekä siellä on asiaankuuluvat laitteet henkilökuntineen.

On totta, että Sinetän tai Muurolan hammashoitolassa ei ole tällä hetkellä tiedossa sisäilmaongelmaa. Etäpisteiden hoitoloissa suun terveydenhuollossa tarvittavista lääkäintäilaitteista osa on uusimisen tarpeessa. Esimerkiksi hoitokoneyksikkö maksaa n. 30 000 €, lisäksi hoitoloissa on useita terveydenhuollon pienlääkäintäilaitteita. Hoitokoneyksiköt ja lääkäintäilaitteet tarvitsevat säännöllisen huollon käyttötuntimäärästä riippumatta, eli kustannuksia tulee sekä laitehankinnoista, että niiden ylläpitoon kuuluvista huolto- ja korjauskustannuksista.

Muurolan ja Sinetän hammashoitoloissa välinehuollon tilat eivät sovellu sellaisenaan nykyaikaisen välinehuollon toimintaan, välinehuollon laitteisto on vanhaa, eikä hammashoitoloissa ole osaamista ja asiantuntemusta nykyaikaisen välinehuoltoprosessin toteuttamiseen aseptiikan edellyttämällä tavalla. Mikäli Muurolan ja Sinetän hammashoitolat jatkavat, molempien hammashoitoloiden välinehuoltokuljetukset tulee järjestää Lapin Sairaanhoidopiiriin välinehuoltokeskukseen, mikä osaltaan lisää paitsi logistiikkakustannuksia myös hammashoitoloiden remonttikustannuksia. Etäpisteiden toimitilat tulee remontoida nykyaikaisten aseptisten vaatimusten mukaisiksi paitsi hammashoitotoimintaa varten, myös instrumenttien pesu-, pakkaus- ja kuljetustoimintaa varten.

Voisiko ajatella että siellä toteutetaan perushammashoittoa lapsille (päiväkoti), nuorille, alueen vanhuksille, tiedotetaan että asiakkaat ottavat yhteyttä oman alueensa hammashoitolaan.

Tätä työtä tehdään koko ajan nykyisessäkin toimintamallissa. Ajanvarauksessa toimivat työntekijät tarjoavat ja kuntalaisen halutessa, varaavat asiakkaalle vastaanottoajan lähihoitolaan. Sinetän ja Muurolan hammashoitolan alueelta käy kuitenkin paljon asukkaita kaupungissa töissä ja useimmiten he haluavat asioida Piekkarin hammashoitolassa. Näin ollen Piekkarin hammashoitolassa asioi myös Sinetän ja Muurolan hammashoitolan alueella asuvia kuntalaisia. Sinetässä ja Muurolassa on vastaavasti vapaita aikoja, kun kaupungissa asuvat / työskentelevät kuntalaiset eivät halua käyttää etäpisteitä suun terveydenhuollossa. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta hammashoitolat eivät pysty vastaamaan saatavuuteen samalla tavalla. Sinetän ja Muurolan hammashoitolaan kiireettömän vastaanottoajan saa 3-4 viikon päähän, kun keskustan alueen hammashoitoloissa vapaat kiireettömän hoidon ajat menevät keskimäärin 2-3 kuukauden päähän hoidon tarpeen arviosta.

Hammashoitolan viereen on juuri rakennettu uusi monitoimitalo, jossa on opiskelijoita runsaasti, nämäkin tarvitsevat hammashoitoa, enkä tarkoita pelkästään määrättyjä hammashoitoja vaan tarvehan voi tulla ihan akuutisti esim. neljäsluokkaisella tytöllä, hän voi mennä suoraan koulusta hammashoitolaan.

Arkisin virka-aikana kiireelliset suunhoidon tarpeet hoidetaan saman päivän aikana suun terveydenhuollon kiirevastaanotolla (arkipäivystys). Jos lapsella sattuu tapaturma koulussa/päiväkodissa, huoltajan täytyy olla mukana lapsen hammashoitokäynnillä. Samalla hoitokäynnillä tehdään vaadittava selonteko vakuutusyhtiötä varten. Tällaisia tapauksia sattuu onneksi harvoin ja silloin toimitaan kulloisenkin tilanteen edellyttämällä tavalla, esimerkiksi hoito aloitetaan päivystyksessä.

Voisiko tehostaa toimintaa siten, että myös viitenä päivänä viikossa otettaisiin ko. alueelta hammashoittoon hakeutuvia, eikä keskitetä pelkästään Piekkarille esim. Tapionkylästä soittaa tiistaina henkilö, joka haluaa varata ajan, niin silloin ehdotetaan sitä päivää joka oli viikossa vapaana.

Suun terveydenhuollon palveluja ei ole tällä hetkellä keskitetty Piekkarille. Etähammashoitoloiden vapaita aikoja tarjotaan kaikille kuntalaisille, riippumatta kuntalaisen asuinpaikasta. Kuntalaisten mahdollisuudesta hoitopaikan valintaan johtuu, että etähammashoitoloissa asioi pääsääntöisesti vain asuinalueen asukkaita, eikä heidän palveluntarpeensa riitä laajempaan vastaanottoaikojen ylläpitoon.

Esityksessä sanottiin, että Sinetän hammashoitola on vajaalla käytöllä 4/5 päivästä niin tarjotaan näille sitä päivää joka on vapaana. Eli tarkennetaan ohjausta tälle päivälle.

Näin toimitaan jo nykyisessä toimintamallissa. Sinetän hammashoitolassa ei ole tarvetta hammaslääkärin vastaanotolle viitenä päivänä viikossa. Ajanvarauksen yhteydessä kaikille hammashoidon tarpeessa oleville kuntalaisille tarjotaan mahdollisuutta asioida Sinetän hammashoitolassa, eli vapaita vastaanottoaikoja on mahdollista jo nyt antaa kaikille tarvitsijoille.

Miksi Sinetän / Muurolan hammaslääkäri ei osallistu viikonloppu päivystykseen?

Pääsääntöisesti kaikki hammaslääkärit osallistuvat viikonloppupäivystykseen vuorollaan.

Mitä tarkoittaa että Sinetän hammashoittoon saapuvilla ei ole asiointipistettä?

Kyseisessä hammashoitolassa ei ole ns. ajanvaraustoimistoa, eikä myöskään asiakasta palvelevaa toimistotyöntekijää. Paikan päälle asiomaan saapunut asiakas joutuu

odottamaan, kunnes työntekijät vapautuvat kliinisestä suun hoitotyöstä, jonka jälkeen pystyvät palvelemaan paikalle saapunutta asiakasta.

Asetuksen (1019/2004 § 1) mukaan yhteyttä ottava henkilö voi valintansa mukaan soittaa puhelimella tai tulla henkilökohtaisesti asioimaan toimipisteeseen. Asiakaspalvelupisteiden lisääminen etähammashoitoloihin ei ratkaise tätä asiointiongelmää, sillä palvelupisteeseen tarvittaisiin työntekijä. Paikalla asioivien kuntalaisten määrä on kuitenkin vähäistä, joten toimistotyöntekijän työpanos ei olisi kustannustehokasta palvelun tuottamista.

Sinetän vuokratulot ovat 28 405 € / vuosi. Onko se koko talon vuokra vai hammashoidon vuokra. voiko tätä asiaa tarkistaa ja tehdä neuvolan kanssa jyvityksiä. onko neuvola koko viikon toiminnassa. voiko tiloja hyödyntää muuhun tarkoitukseen esim. jos tilat ovat vapaana voisiko hammashoitaja pitää luokille infoja hammashoidon tarpeellisuudesta

Kyseessä on suun terveydenhuollon toimitilojen vuokra, sisältäen jyvitetty yhteistilat mm. henkilöstön sosiaalitilat. Hammashoidon tilat ovat terveydenhuollon erityistiloja. Ne eivät sovellu sellaisenaan muuhun käyttöön, huomioiden terveydenhuollon laitteisto ja aseptiikka.

Onko huomioitu kylän elinvoimatekijöiden vaikutus? Vasta rakennettu koulu. jota on rakennettu monitoimitalon näkökulmasta. Onko oikein, että nyt lähdetään poistamaan palveluja. joiden saatavuus on kyläläisille lähipalveluja.

Kylällä ei ole terveyspalveluista myöskään lääkäripalveluja tai kuntoutuksen palveluja, laboratorion näytteenottopistettä tai röntgenpalveluja. Nykyisen hammashoitolan käyttöaste on matala, eikä toiminta ole kustannustehokasta. Kaupunkistrategiassa painotetaan talouden tasapainottamista ja palveluiden laatua ja saatavuutta, lähipalvelun saavutettavuus pienelle osalle kuntalaisia heikkenisi suunnitellun muutoksen myötä.

Elinvoima kuvaa kaupungin kykyä selviytyä, uudistua ja menestyä alueiden välisessä kilpailussa. Elinvoima koostuu kolmesta osatekijästä: ulkoisesta elinvoimasta, sisäisestä elinvoimasta ja mainekuvasta. Ulkoisen elinvoiman osatekijät ovat riippuvaisia kaupungin ulkopuolisista päätöksistä. Sen sijaan sisäisen elinvoiman osatekijöihin kaupungilla on merkittävä vaikutusmahdollisuus. Näitä osatekijöitä ovat strategiset valinnat, palvelujen saatavuus, kyky tehdä vaikeitakin päätöksiä, sekä muutosherkkyys.

(Lähde:elinvoimajohtaja Jukka Kujalan blogi

<https://www.rovaniemi.fi/blogs/Elinvoima-kuvaa-kaupungin-kykya-selviytya,-uudistua-ja-menestya-alueiden-valisessa-kilpailussa/zk52iexj/b10a273e-ab78-43b9-b7db-0f125b53a33b>)

Kunnan / kaupungin elinvoimaisuutta ei johdeta yksittäisen kylän näkökulmasta. Asiaa täytyy tarkastella kokonaisvaikutuksen ja kustannustehokkuuden näkökulmasta. Toiminnan ja talouden uudistamisohjelmalla pyritään elinvoiman vahvistamiseen heikkenevässä kuntataloustilanteessa kohdentamalla resursseja siten, että kasvavaan palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla.

Mielestäni vuokra summa oli 28 000 euroa/vuosi. Onko tämä vuokra vain hammashoidolle, jos vieressä neuvola ? Onko kyse yhteisvuokrasta neuvolan kanssa ?

Kyseessä on suun terveydenhuollon toimitilojen vuokra, sisältäen jyvitetty yhteistilat mm. henkilöstön sosiaalitilat. Neuvola maksaa vuokran heidän käytössään olevista toimitiloista, eli kyseessä ei ole yhteisvuokra neuvolan kanssa.

Teho oli nyt 4 päivää viikosta ja alueelle on tullut uusia asukkaita ja se on vetovoimainen. eli asiakkaiden määrä ei näytä olevan laskeva.

Aikaisemmin tässä asiakirjassa esitetyt väestömuutokset näyttävät, että alueen väestömäärä on laskeva Ounasjoen suuralueella ja jonkin verran kasvava Alakemijoen suuralueella. Toki viimeisimmät tilastot ovat käytettävissä vasta marraskuussa 2019, mutta käyttäjätilastojen mukaan käyttöasteen kasvu ei näy tilastoissa. Huomioitavaa on, että Muurolan sairaalan lakkaaminen tulee laskemaan Muurolan hammashoitolan kävijämääriä.

Kustannuslaskelmaa nykyisen ja keskitetyn palveluverkon suurimpien kustannusten eroista

KUSTANNUSLAJI	NYKYINEN PALVELUVERKKO	KESKITETTY PALVELUVERKKO
Toimitilojen vuokrat € / vuodessa	Tilinpäätös 2018 hammashoitoloiden tilakustannukset vuodessa 478 872,10€ kokonaisuudessaan, josta eriteltynä: Muurola 24 933,96 € Sinettä 13 761,00 € Piekkari 202 394,28 €	Piekkarin keskitetty palvelu: alakerta uusi tila, eli nyk.opth. 150 261,60 € alakerta päivystys 35 997,00 € yläkerta Piekkari 202 538,16 € Keskitetyn hammashoitolan tilakustannus vuodessa 388 796,76 € Erotus nykytilaan: - 90 075,34 €
Laitehuollot, sisältävät kilometrikorvaukset	60 246,90 €	10 000,00 € Erotus nykytilaan: -50 246,90 €
Km-korvaus	5623,16 €	Ei synny henkilöstölle maksettavia kilometrikorvauksia. Erotus nykytilaan: - 5623,16 €
Hoitotarvikkeet	423 917,41 €	Arviolta erotus nykytilaan: - 20 000 €
Hammashoitajan työpanos suun hoitoon / välinehuollon osuus	60% suun hoitotyöhön 40% välinehuolto ja muu työ	100% suun hoitotyö

Remonttikustannus	Saarenpudas, arvio 100 000 € Sinettä ei arviota Muurola ei arviota Vaaranlampi ei arviota	Piekkarin remonttikustannukset jyvitetty vuokraan
Terveysterveystenhuollon laitteet	hoitokoneyksikkö n. 30 000€/ kpl kuvanlukija n. 7000 €/ kpl rtg-putket n. 3000 €/ kpl kompressorit n. 2000 €/ kpl imumoottorit n. 1500 €/ kpl kapselinsekoittaja 600 €/ kpl endo(juurihoito)moottori n. 3 000€/ kpl apex-mittari n. 1500 €/ kpl sähköveitsi n. 4000 €/ kpl	Laitteita uusitaan nykyisin 5 hammashoitolaan, jatkossa 2 kerrokseen, säästyy ainakin 2 laitehankinnat
Välinehuollosta aiheutuva hukka	Steriloidut instrumentit kulkevat prosessin läpi vanhentuen, uusintaprosessi käyttämättömyyden vuoksi 10 000 € hukkaa vuodessa.	Prosessissa ei tule hukkaa. Erotus nykytilaan - 10 000 €.
KOKONAISÄÄSTÖ		175 945,40 € Lisäksi muita kustannusten pienenemisiä, kts. alla.

Seuraavat kustannukset laskevat keskitetyssä palvelussa nykyiseen verrattuna:
postitus- ja lähettipalvelut sisäiset / vakuutukset / puhtaanapito- ja pesulapalvelut / kiinteistöjen huoltokorjaukset / tavarakuljetusten rahtimaksut / vartionti-, järjestys ja ym. Näiden jyvitettyjen kustannusten avaamista ei näin lyhyellä valmisteluakataululla ehdi tehdä riittävän tarkasti.

HAMMASHOITOYKSIKÖIDEN KÄYTTÖASTE

Sinetän ja Muurolan hammashoitolat

	Hoitoyksiköt kpl	Kapasiteetti vrk / vuosi	Käyttö vrk / vuosi	Tyhjäkäynti vrk / vuosi	Käyttöaste %
Sinettä	1	253	169	84	66,80
Muurola	2	506	254	252	50,18
Yhteensä	3	759	423	336	55,72

Suun terveydenhuollon kustannukset laskevat keskitetyn hammashoidon toimintamallilla. Lisäksi potilaiden saaman hoidon laatu ja toimintaprosessit paranevat, samoin hoitoon pääsy sujuvoituu.

Suun terveydenhuollon toiminnassa kehittämiskärkenä tulevalle vuodelle ovat

1. Lasten ja nuorten suun terveydenhoito; mm. suun terveyden edistäminen, työnjaon kehittäminen suun asiantuntijoiden kesken.
2. Aikuisten suun terveydenhoito: mm. Joustava klinikka- toimintamallin vakiinnuttaminen ja käyttöönoton laajentaminen.
3. Erityisryhmien suun terveydenhuolto: Esteettömät tilat ja toimintatavat, jalkautuva hoidon tarpeen arviointi ja hoito.

Kehittämiskärkien toimeenpano edellyttää keskitettyä toimintaympäristöä, jotta kokonaisuus palvelee kasvavaa asiakaskuntaa taloudellisesti kestäväällä tavalla. Tulevan vuoden toiminnan mittarit ovat vielä laatimatta, sillä toimintaprosessien edelleen kehittäminen ovat pitkälti riippuvaisia toimitilaratkaisuista.